

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ YAZISI

Prof. Dr. Tuğrul B. KATOĞLU ix

KAMU HUKUKU

1985 KKTC Anayasası'na Göre Cumhurbaşkanı'nın Yetkileri ve Siyasal Rejimin Anatomisi

According to the 1985 TRNC Constitution, The Powers of the President and the Anatomy of the Political Regime

Dr. Öğr. Üyesi Özge ÇELEBİ 563

Roma Hukukunda Cumhuriyet Dönemi Bayındırlık Sözleşmeleri

Republican Period Public Works Contracts in Roman Law

Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül EKER 585

Akademik Çalışmalarda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Sınırları

Ethical Limits of the Use of Artificial Intelligence in Academic Studies

Doç. Dr. Lale Burcu ÖNÜT 613

Servet Vergilemesinde Uluslararası Öneri ve Yaklaşımlar

Global Perspectives and Policy Recommendations on Wealth Taxation

Doç. Dr. A. Selçuk ÖZGENÇ 629

"Adalet Mülkün Temelidir" Özdeyişinin Kökeni Üzerine

On the Origin of the Proverb "Justice is the Foundation of State"

Yrd. Doç. Dr. Erkut Ziya SIVRİKAYA 639

ÖZEL HUKUK

Merkez Bankası Dijital Para Birimleri, Tanımı ve Hukuki Niteliği Üzerine Bir İnceleme

Central Bank Digital Currencies, A Study on Definition and Legal Nature

Dr. Öğr. Üyesi Zehra BADAK 653

Oyuncu Sözleşmelerine Yargıtay'ın Bakışı

The Supreme Court's Evaluation Regarding the Actor Labor Contract

Doç. Dr. Ece BAŞ SÜZEL 677

Sigorta Sözleşmelerinde Yabancı Kelimelere Yer Verilemeyeceğini Düzenleyen 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu m. 11/5 Hükümünün Deniz Sigortaları Bağlamında Enstitü Şartları'na Uygulanması

Application of art. 11/5 of the Insurance Activities Act (No. 5684) - Which Regulates that Foreign Words Cannot be Included in Insurance Contracts - to Institute Clauses in the Context of Marine Insurance

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül BUĞRA ŞAR 687

Kentsel Dönüşüm Kapsamında Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Yüklenicinin İşi Kararlaştırılan Zamanda Bitiremeyeceği Gerekçesiyle Teslim Tarihinden Önce Sona Erdirilmesi

Termination of the Construction Contract in Return for Land Share within the Scope of Urban Transformation Before the Delivery Date on the Grounds that the Contractor is Unable to Complete the Work within Due Date

Doç. Dr. Barış DEMİRSATAN 717

Sened-i Bahrî ve Modern Gemi Sicilinin Osmanlı'daki Tarihsel Kökenleri

Sened-i Bahrî and the Historical Origins of the Modern Ship Registry in the Ottoman Empire

Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ERBAŞ AÇIKEL 737

Rekabet Hukuku ve Politikasında Geçici Tedbirler

Interim Measures in Competition Law and Policy

Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer EROĞLU 763

'Geçerli Olmayan Sigorta' (TTK m. 1404) Kavramına Öz Bir Bakış*A Compact Overview of the Concept of "Invalid Insurance" (TCC art. 1404)*

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Özgün KARAAHMETOĞLU 787

Looking for Roman Law in Common Law: An Exploration of Common Law's Respond to Roman Law in the Law of Non-Contractual/Imperfect Obligations*Anglo-Sakson Hukukunda Roma Hukukunu Aramak: Anglo-Sakson Hukukunun Sözleşme Dışı/Eksik Borç İlişkileri Bağlamında Roma Hukukuna Cevabı*

Dr. Öğr. Üyesi B. Yiğit SAYIN..... 809

5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 32. Maddesi Kapsamında Sözleşmeden Doğan İlişkinin Varlığı ve Maddi Geçerliliğine Uygulanacak Hukuk*The Law Applicable to the Existence and Material Validity of the Contractual Relationship within the Article 32 of Turkish Code on Private International and Procedural Law*

Dr. Öğr. Üyesi Begüm SÜZEN..... 835

Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Kooptasyon Kararının Hükümsüzlüğü*Invalidity of Board Resolutions Regarding the Election of Board Members in Case of a Vacancy*

Dr. Öğr. Üyesi Emek TORAMAN ÇOLGAR / Arş. Gör. Dr. Abdurrahman KAYIKLIK..... 867

KAMU HUKUKU

1985 KKTC Anayasası'na Göre Cumhurbaşkanı'nın Yetkileri ve Siyasal Rejimin Anatomisi^(*)

According to the 1985 TRNC Constitution, The Powers of the President and the Anatomy of the Political Regime

Dr. Öğr. Üyesi Özge ÇELEBİ^(**)

Öz:

Kıbrıs sorunu, güncelliğini yitirmeyen ve henüz işlevsel çözümü olmayan bir konudur. Bu soruna, 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'ndan bu yana yürütme ve yasama organlarının yapısı ve yetkilerindeki anayasal düzenlemelerle çözüm getirilmeye çalışılmıştır. Kıbrıs Federal Devleti'nin kesintiye uğradığı süreçte dahi federal düzene dönüş için, 1975 Kıbrıs Türk Federe Devleti Anayasası'nda siyasi rejimle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 1985 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Anayasası'nda da hem bu sorunun hem de ulusal siyasi krizlerin çözümünde, hükümet sisteminin rolü sıkça tartışılmıştır.

1985 KKTC Anayasası döneminde yaşanan Cumhurbaşkanı-Başbakan çatışmaları, kısa ömürlü hükümetler ve koalisyonların kurulmasındaki zorlukların çözümü, siyasi rejimin başkalaşımında aranmıştır. 1960 Anayasası'na özgülümlenmiş başkanlık sistemi uyarınca da Kıbrıs sorununun çözümünde başkanlık rejimini savunanlar vardır. Bu fikri destekleyenler, KKTC'de siyasi rejimin yarı başkanlık olduğunu ve mevcut sistemle çözülemeyen problemlerden dolayı, başkanlık rejimine geçilmesi gerektiğini düşünmektedir. KKTC'de mevcut rejimin yarı başkanlık olduğunu savunanlar karşısında, 1985 anayasası ile tercih edilen siyasi rejimin parlamenter rejim olduğunu savunanlar da oldukça fazladır.

Çalışmanın konusu, 1985 Anayasası'na göre KKTC'deki siyasi rejimin anayasa hukuku bakımından değerlendirilmesi ve mevcut siyasi rejimin tespiti. Çalışmamızda 1985 yılında yürürlüğe giren KKTC Anayasası'nda, Cumhurbaşkanının seçim usulü ve anayasal yetkileri; Bakanlar Kurulunun yapısı, yetkileri ve sorumluluğu; Cumhuriyet Meclisi'nin konumu ve yürütmeyle ilişkileri incelenerek, siyasi rejimin isabetli bir tespitinin yapılması ve uygulamada ortaya çıkabilecek siyasi popülizmin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Genel Oyla Seçilen Cumhurbaşkanı, Parlamenter Rejim, Yarı Başkanlık Rejimi, Devlet Başkanının Anayasal Yetkileri.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 04.12.2024.

^(**) Çankırı Karatekin Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, Çankırı - Türkiye,

E-posta: ozgecelebi@karatekin.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-4378-2594>.

Abstract:

The Cyprus problem is an issue that has not lost its topicality and has not yet found a functional solution. Since the 1960 Constitution of the Republic of Cyprus, attempts have been made to find a solution to this problem through constitutional arrangements in the structure and powers of the executive and legislative branches. Even during the interruption of the Federal State of Cyprus, provisions were made in the 1975 Constitution of the Turkish Federated State of Cyprus on the political regime in order to return to the federal order. In the 1985 Constitution of the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), the role of the system of government in solving both this problem and the national political crises was frequently put on the agenda and the current political regime was also opened for discussion.

According to the TRNC Constitution of 1985, the solution to the conflicts between the President and the Prime Minister, the short-lived governments and the difficulties in forming coalitions was sought in the metamorphosis of the political regime. In accordance with the 1960 Federal Constitution of Cyprus, there are those who advocate a presidential regime for the solution of the Cyprus problem. Those who support this idea believe that the political regime in the TRNC is semi-presidential and that the transition to a presidential regime is necessary due to the problems that cannot be solved with the current system. While there are those who argue that the current regime in the TRNC is semi-presidential, there are also many who argue that the political regime preferred by the 1985 Constitution is a parliamentary regime.

The subject of this study is the constitutional evaluation of the political regime in the TRNC according to the 1985 Constitution and the determination of the current political regime. This study aims to make an accurate determination of the political regime and to prevent political populism that may arise in practice by determining the electoral procedure and constitutional powers of the President of the Republic; the structure, powers and responsibilities of the Council of Ministers; the position of the Assembly of the Republic vis-à-vis the Assembly of the Republic and its relations with the Executive in the TRNC Constitution that entered into force in 1985.

Keywords:

Turkish Republic of Northern Cyprus, President Elected by Universal Suffrage, Parliamentary Regime, Semi-Presidential Regime, Constitutional Powers of the Head of State.

Roma Hukukunda Cumhuriyet Dönemi Bayındırlık Sözleşmeleri^(*)

Republican Period Public Works Contracts in Roman Law

Arş. Gör. Dr. Ayşe Gül EKER^(**)

Öz:

Cumhuriyet Dönemi'nde Roma'da kamu yapılarının inşası, bakımı, onarımı gibi bayındırlık hizmetlerine ilişkin faaliyetler, devletin sözleşme yaptığı özel şahıslar veya şirketler eliyle yürütülmekteydi.

Roma Devleti tarafından doğrudan icra edilmeyen bu işlerin idaresinin sorumluluğu belirli *magistratus*'lara devredilmişti. *Censor*'lar bayındırlık işlerinin ana yetkilisi ve sorumlusu olarak görev yapan *magistratus*'lardı.

Senatus ise yeni seçilen *censor*'ların bayındırlık işleri projeleri için sağlanacak kaynakları karara bağlar ve bu sözleşmelerin yapılması ile ilgili tüm süreci denetlerdi.

Çeşitli türdeki bayındırlık faaliyetlerinin yürütülmesi, *magistratus*'ların kamu ihaleleri (*licitatio*) yoluyla sözleşme yaptığı özel şahıslar veya şirketler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. İhale sürecinin ilk aşamasını *magistratus*'un bayındırlık hizmetlerine ilişkin yapılacak sözleşmenin şartlarını açıklayan ve ihalenin tarihini belirten bir *lex censoria* hazırlaması ve Roma halkına duyurması oluştururdu. Yapılan ihaleyi kazanan müteahhit, aynî veya şahsî bir teminat göstermek suretiyle devlet hazinesinden (*aerarium*) ödenen bir miktar para karşılığında, belirli bir süre içinde bir sonuç (*opus faciendum*) meydana getirmek için *magistratus* ile sözleşme yapmış olurdu.

Roma'da Cumhuriyet Dönemi'nde devlet ile özel şahıslar arasındaki sözleşmeye dayalı ilişkinin önemli bir yönünü teşkil eden bayındırlık sözleşmeleri hakkında bilgi vermeyi amaçlayan makalemizin ilk bölümünde genel olarak *locationes censoriae* ve türleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise Cumhuriyet Dönemi Roma'sında bayındırlık hizmetlerinin yönetimine ilişkin açıklamalara yer verildikten sonra bayındırlık sözleşmeleri incelenmiştir. Bu bölümde ayrıca bayındırlık sözleşmeleri ile ilgili olarak kamulaştırma hakkından da bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Censor, Locationes Censoriae, Leges Censoriae, Opera Publica, Ultro Tributa.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 20.12.2024.

^(**) Kocaeli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Roma Hukuku Anabilim Dalı, Kocaeli - Türkiye,

E-posta: ayseker@kocaeli.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-5204-3318>.

Abstract:

In Rome during the Republican Period, activities related to public works such as the construction, maintenance and repair of public buildings were carried out by private individuals or companies contracted by the state.

The responsibility for the administration of these works, which were not directly carried out by the Roman State, was delegated to certain *magistratus*. Censors were the magistratus who served as the main authority and responsible for public works.

The senate, in turn, decided on the resources to be provided for the public works projects of the newly elected censors and supervised the entire process of awarding these contracts.

The execution of various types of public works was carried out by private individuals or companies that the *magistratus* contracted through public auctions (*licitatio*). The first stage of the auction process consisted of the *magistratus* drafting a *lex censoria* explaining the terms of the contract for public works and specifying the date of the tender, and announcing it to the Roman public. The contractor who won the auction would have made a contract with the *magistratus* to produce a result (*opus faciendum*) within a certain period of time in return for a sum of money paid from the state treasury (*aerarium*) by showing an in-kind or personal guarantee.

In the first part of our article, which aims to provide information about public works contracts, which constitute an important aspect of the contractual relationship between the state and private individuals in the Republican Period in Rome, information about the *locationes censoriae* and their types is given in general. In the second part, public works contracts are analyzed after the explanations on the management of public works services in Republican Rome. In this part, the right of expropriation is also mentioned in relation to public works contracts.

Keywords:

Censor, Locationes Censoriae, Leges Censoriae, Opera Publica, Ultro Tributa.

Akademik Çalışmalarda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Sınırları^(*)

Ethical Limits of the Use of Artificial Intelligence in Academic Studies

Doç. Dr. Lale Burcu ÖNÜT^(**)

Öz:

Akademik çalışmalarda yapay zekâ kullanımının özellikle veri analizinde hız ve kolaylık ile zamandan tasarruf sağlama ve böylece akademik çalışmalarda artışın gerçekleşmesi gibi yararları bulunmaktadır. Bununla birlikte hatalı, taraflı, ayrımcılığa neden olabilecek içerik üretimine ve kişisel veri ihlaline sebep olabileceği gibi riskleri de bulunmaktadır. Teknolojik gelişim ile kullanımı giderek artan yapay zekânın çeşitli tehdit ve fırsatları bir arada içerdiği dikkate alınarak akademik çalışmalarda kullanımında etik sınırlara riayet edilmesi önemlidir. Söz konusu sınırın aşılması yapay zekâ sistemini kullanan kişinin sorumluluğuna neden olabilir. Ülkemizde henüz doğrudan yapay zekâyâ ilişkin bir mevzuat bulunmamaktadır. Bununla birlikte akademik çalışmalarda yapay zekâ kullanımında dikkat edilmesi gereken düzenlemeler bulunmaktadır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergeleri ile Yükseköğretim Kanunu'ndaki disiplin hükümleri söz konusu düzenlemeler arasında yer almaktadır. Akademik çalışmalarda yapay zekâ kullanımının etik sınırlarının değerlendirildiği çalışmamızda, öncelikle yapay zekâ kavramı ve akademik çalışmalarda kullanımında dikkat edilmesi gereken başlıca etik değerler, ardından yapay zekâ kullanımından kaynaklanan etik ihlalin tespiti ve etik ihlal kararının denetim usulü ile yapay zekâ kaynaklı etik ihlalde disiplin sorumluluğunun temel dayanağı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Yükseköğretim, Yapay Zekâ, Etik İhlal, Disiplin Soruşturması, Disiplin Yaptırımı.

Abstract:

The use of artificial intelligence in academic studies has benefits such as saving time and increasing the production of academic studies with the speed and convenience in data analysis. However, there are also risks such as causing inaccurate, biased, production of discriminatory content and personal data breaches. It is important to comply with ethical limits in the use of artificial intelligence, whose use is increasing with technological development, in academic studies, considering that artificial intelligence contains various threats and opportunities. Exceeding this limit may cause liability for persons using the program. There is no legislation directly related to artificial intelligence in our country yet. However, some regulations need to be considered when using artificial intelligence in academic studies. Personal Data Protection Law, scientific research and publication ethics guidelines and disciplinary provisions of the Higher Education Law are among the regulations in question. In this study, firstly the concept

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 14.10.2024 / Kabul Tarihi: 17.12.2024.

^(**) Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, İzmir - Türkiye,

E-posta: burcu.onut@deu.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9853-5238>.

of artificial intelligence and the main ethical values that should be considered in its use in academic studies, then the detection procedure for ethical violations resulting from its use and the review procedure of the ethical violation decision were examined. Finally, basic legislative frameworks of disciplinary responsibility in ethical violations arising from artificial intelligence were also examined.

Keywords:

Higher Education, Artificial Intelligence, Ethical Violation, Disciplinary Investigation, Disciplinary Sanction.

Servet Vergilemesinde Uluslararası Öneri ve Yaklaşımlar^(*)

Global Perspectives and Policy Recommendations on Wealth Taxation

Doç. Dr. A. Selçuk ÖZGENÇ^(**)

Öz:

Pandemi sonrası içinde bulunulan ekonomik sorunlara bağlı olarak, çoğu ülke servet vergisi gelirlerinin diğer vergi gelirleri içindeki payının görece çok düşük olmasından hareketle servet vergilendirmesi meselesini kapsamlı biçimde değerlendirme gereğiyle yüzleşmek durumunda kalmıştır. Buna koşut olarak, çeşitli ulusal üstü veya uluslararası politika yapımcılar servetin vergilendirilmesine yönelik politika metni, rehber ve kılavuz arayışlarına girmiş ve ulusal hükümetlerin konuyu yapısal ve kapsamlı biçimde ele alması için çeşitli çalışmalar hazırlamışlardır. Bu politika yapımcılardan biri, Uluslararası Para Fonu diğeri ise Birleşmiş Milletler'dir. Çalışmada, her iki kurumun servet vergilemesine ilişkin yaklaşım ve önerileri ele alınmakta, Türkiye için çıkarımda bulunmaktadır.

Türk hukuku uygulamasında, her iki politika metninde yer alan hususlardan hareketle vergileme yöntemi açısından melez bir yöntemin benimsendiği tespit edilmiştir. Türk hukukunda pandemi sonrası servet, kapsamlı bir servet vergisi yerine sınırlı uygulamalarla vergilendirilmektedir. Ancak servet vergilerinin küresel kabulüne ve yaygınlaşmasına koşut olarak Türk hukukunda da daha etkin ve kapsamlı bir servet vergilendirilmesi yoluna gidilebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Eşitsizlik, Vergi, Servet, Servet Vergilemesi, Ekonomik Kriz.

Abstract:

Due to the post-pandemic economic challenges, most countries have been compelled to comprehensively reassess the issue of wealth taxation, particularly given the relatively low contribution of wealth tax revenues compared to other taxes. In response, various supranational and international policymakers have developed policy documents, guidelines, and manuals on wealth taxation, producing several studies to help national governments address the issue in a structured and comprehensive way. Two prominent contributors to these efforts are the International Monetary Fund and the United Nations. This study examines the approaches and recommendations of both organizations on wealth taxation, drawing implications for Turkey.

In Turkish legal practice, it has been determined that a hybrid taxation method is adopted, based on the issues discussed in both policy documents. Post-pandemic wealth in Turkey is currently taxed through limited measures rather than a comprehensive wealth tax. However, in line with the global trend

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024/ Kabul Tarihi: 06.12.2024.

^(**) Marmara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: ayhan.ozgenc@marmara.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-4173-7829>.

towards the acceptance and widespread implementation of wealth taxes, it is anticipated that a more effective and comprehensive wealth taxation system may be introduced into Turkish law.

Keywords:

Inequality, Tax, Wealth, Wealth Taxation, Economic Crisis.

“Adalet Mülkün Temelidir” Özdeyişinin Kökeni Üzerine^(*)

On the Origin of the Proverb “Justice is the Foundation of State”

Yrd. Doç. Dr. Erkut Ziya SİVRİKAYA^(**)

Öz:

Arapça “العدل أساس الملك” yani “*El Adlü Esasül Mülk*” ve Latince “*Justitia est Fundamentum Regnorum*” şeklinde karşımıza çıkan bu özdeyiş dünyanın pek çok yerinde uzun yıllardır tekrar edilir. “*Adalet Mülkün Temelidir*” şeklinde tercüme edilen bu sözlerle ne anlatılmak istenir? Roma ve İslâm tarihinde karşımıza çıkan bu deyiş günümüzde Türkiye, Avusturya, Macaristan, Rusya, Romanya gibi ülkelerde çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Türkiye’de şiar edinilen bu sözlerin Türkiye Cumhuriyeti’nden daha eski olduğu aşikardır. Fakat bu sözler ne zamandır Türkiye’nin dahil olduğu kültür iklimi tekrarlanmaktadır? Aristoteles, Atatürk, Halife Ömer, İmparator Iustinianus, İbn Haldun gibi önemli isimler bu özdeyişin aydınlatılmasında ipuçları sunabilir. Adalet nedir? Mülk nedir? Hukuk nedir? Devlet nedir? Bu özdeyişin kökeni tespit edilebilir mi? Bu özdeyiş ne kadar eskidir? Bu çalışmada bu gibi sorulara cevap aranacaktır. Aranılan cevaplar bulunamasa da en azından bu çalışmanın söz konusunu özdeyişin tekrar gözden geçirilmesi için bir akademik tartışmayı başlatması umulur. Zira arzu ettiğimiz her cevabı bulamasak dahi onları aramaya cüret etmeliyiz, yani Sapere Aude.

Anahtar Kelimeler:

Adalet, Mülk, Devlet, Hukuk, Tarih.

Abstract:

The Arabic expression “العدل أساس الملك” is pronounced as “*El Adlü Esasül Mülk*” and the Latin expression “*Justitia est Fundamentum Regnorum*” has been repeated for years in many parts of the world. What is meant by the words “Justice is the Foundation of Mulq”? This saying, which we encounter in Roman and Islamic history, is used in various ways today in countries such as Turkey, Austria, Hungary, Russia and Romania. These words, which have become a motto in Turkey, are older than the Republic. But for how long has this statement been repeated around Turkey? Important names such as Aristoteles, Atatürk, Caliph Omar, Justinian, Ibn Khaldun can provide clues to clarify this saying. What is justice? What is mulq? What is law? What is state? Can the origin of this saying be identified? How old is this saying? Answers to such questions will be sought in this study. Even if these answers cannot be found, it is hoped that this study will at least initiate an academic discussion to reconsider the maxim in question. For even if we cannot find every answer we desire, we must dare to seek them, that is, Sapere Aude.

Keywords:

Justice, State, Government, Law, History.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.09.2024 / Kabul Tarihi: 27.12.2024.

^(**) Yakın Doğu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, Lefkoşa - KKTC,

E-posta: erkutziya.sivrikaya@neu.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-9546-1103>.

ÖZEL HUKUK

Merkez Bankası Dijital Para Birimleri, Tanımı ve Hukuki Niteliği Üzerine Bir İnceleme^(*)

Central Bank Digital Currencies, A Study on Definition and Legal Nature

Dr. Öğr. Üyesi Zehra BADAĞ^(**)

Öz:

Dünya çapındaki merkez bankaları, merkez bankası dijital para birimlerinin potansiyelini araştırırken, ödeme sistemlerinin verimliliğini ve güvenliğini artırmayı, finansal katılımı teşvik etmeyi ve giderek dijitalleşen bir ekonomide parasal egemenliklerini sürdürmeyi hedeflemektedir. Bu değişim aynı zamanda iktisadi ve hukuki boyutta yeni kavramlar yaratmakta, beraberinde cevaplanacak bir kısım sorular da getirmektedir. Bu soruların başında merkez bankası para birimlerinin nitelendirilmesi gelmektedir. Bu çalışma ile öncelikle para ve dijital para birimleri kavramlarının hukuki durumları değerlendirilerek merkez bankası para birimleri ile Dijital Türk Lirasına karşılaştırmalı bir şekilde bir tanım getirilmeye ve hukuki niteliğinin belirlenmesine çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Merkez Bankası Dijital Para Birimi, Dijital Para, Elektronik Para, Kripto Para, Kripto Varlık.

Abstract:

As central banks around the world explore the potential of central bank digital currencies, they aim to increase the efficiency and security of payment systems, encourage financial inclusion, and maintain their monetary sovereignty in an increasingly digital economy. This change also creates new concepts in economic and legal dimensions, and brings a number of questions to be answered with. One of the important question among those questions is the characterization of central bank currencies. This study first evaluates the legal status of the concepts of money and digital currencies, and attempts to provide a comparative definition of central bank currencies and the Digital Turkish Lira and to determine their legal nature.

Keywords:

Central Bank Digital Currency, Digital Currency, Electronic Money, Cryptomoney, Cryptoasset.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 02.01.2025.

^(**) Kocaeli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Kocaeli - Türkiye,

E-posta: zehra.badak@kocaeli.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-6793-8154>.

Oyuncu Sözleşmelerine Yargıtay'ın Bakışı^(*)

The Supreme Court's Evaluation Regarding the Actor Labor Contract

Doç. Dr. Ece BAŞ SÜZEL^(**)

Öz:

“Oyuncu Sözleşmesine Yargıtay'ın Bakışı” başlıklı bu makale, oyuncularla yapılan sözleşmelerin hukuki niteliğini ele almaktadır. Bu değerlendirme sırasında bu sözleşmelerin iş sözleşmesi, eser sözleşmesi veya vekalet sözleşmesi olarak sınıflandırılmasında kullanılan kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Makalede, özellikle “bağımlılık”, “sonuç taahhüdü” ve “süreklilik” unsurlarının sözleşmenin hukuki niteliğinin tespitinde belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Yargıtay kararlarının, hukuki niteliğin tespitinde makalenin merkezine alındığı söz konusu çalışma, kararları iki dönem olarak ikiye ayırmaktadır: Eski Yargıtay kararlarına bakıldığında, genellikle oyuncu sözleşmelerinin eser sözleşmesi olarak nitelendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte, söz konusu kararlarda Yargıtay'ın kanaatinin niçin bu yönde olduğu anlaşılammakta ve bu kararlar gerekçelendirme eksiklikleri nedeniyle bu kararlar eleştirilmektedir. Güncel Yargıtay içtihatlarına bakıldığında ise farklı bir değerlendirme yapıldığı göze çarpmaktadır. Bu bakımdan Yargıtay artık özellikle bağımlılık unsurunu dikkate alarak oyuncu sözleşmelerini iş sözleşmesi olarak değerlendirmektedir. Aşağıda açıklanacak gerekçelerle de bu yaklaşım iş hukukunun emredici hükümleri ile daha uyumlu olduğu söylenebilir. Nitekim bu tür sözleşmeler açısından doğru bir hukuki nitelendirme, işçilerin korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Oyuncu Sözleşmesi, Bağımlılık, Sonuç Taahhüdü, Süreklilik, Yargıtay İçtihatları.

Abstract:

This article titled “The Court of Cassation's Perspective on Actor Labor Contracts” discusses the legal nature of contracts concluded with actors. During this evaluation, the criteria used to classify these contracts as employment contracts, contracts of work or agency contracts are taken into consideration. The elements of “dependency”, “commitment to result” and “continuity” are emphasized in determining the legal nature of the contract. The Court of Cassation's decisions are taken as the center of the article in determining the legal nature. Previous term of decisions of the Court of Cassation are examined, it is generally seen that the actor contracts are characterized as contracts for work. However, the reasoning of the Court is not understood and the decisions are criticized for their lack of justification. However a different evaluation is being made under the current case law. In this respect, the Court of Cassation rules that actor contracts as employment contracts, taking into account the element of dependency

(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 16.01.2025.

(**) İstanbul Bilgi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: ece.bas@bilgi.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-1769-2915>.

which is more compatible with the mandatory provisions of labor law. As a matter of fact, the correct legal characterization of such contracts is of great importance for the protection of employees.

Keywords:

Actor Labor Contract, Dependency, Result Commitment, Continuity, Supreme Court Case Law.

Sigorta Sözleşmelerinde Yabancı Kelimelere Yer Verilemeyeceğini Düzenleyen 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu m. 11/5 Hükmünün Deniz Sigortaları Bağlamında Enstitü Şartları'na Uygulanması^(*)

Application of art. 11/5 of the Insurance Activities Act (No. 5684) - Which Regulates that Foreign Words Cannot be Included in Insurance Contracts - to Institute Clauses in the Context of Marine Insurance

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül BUĞRA ŞAR^(**)

Öz:

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu (SCK) m. 11/5, sigorta sözleşmelerinde yabancı kelimelere yer verilemeyeceğini, bu kelimelerin Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından belirlenen karşılıklarının kullanımının esas olduğunu düzenlemektedir. Türkiye'de akdedilen deniz sigortası sözleşmelerine, İngiliz hukuku ve uygulamasına tâbi olduklarına ilişkin bir şart içeren İngilizce Enstitü Şartları (Institute Clauses) eklenmekte ve bu uygulama SCK m. 11/5 hükmüne aykırılık bulunup bulunmadığı sorunu gündeme getirmektedir. Bu bağlamda, öncelikle, SCK m. 11/5'in İngiliz hukuku şartı karşısında hangi durumda uygulanabileceğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Ardından, hükmün Enstitü Şartları'na uygulanabilmesi için, Şartlar'ın sözleşme koşulu hâline geldiği ve geçersiz olmadığı teyit edilmelidir. Bu değerlendirmeler sonucunda hükmün uygulama alanına giren bir durumun varlığı söz konusu ise, son olarak, hükme aykırılığın yol açtığı sonuç belirlenmelidir. SCK, bu hususa ilişkin olarak açıkça bir yaptırım öngörmediğinden, Kanun'da yer alması gereken yaptırım ele alınmalıdır. Bu çalışma, belirtilen tüm bu tartışmalı konulara değinmek suretiyle SCK m. 11/5'in Enstitü Şartları'na uygulanmasının koşulları ve sonuçları hakkında tespitler içermektedir.

Anahtar Kelimeler:

Deniz Sigortaları, Yabancı Kelimeler, Doğrudan Uygulanan Kurallar, Yürürlük Denetimi, İdari Yaptırımlar.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 11.12.2024.

^(**) Koç Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İstanbul - Türkiye,

E-posta: abugra@ku.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-2578-5660>.

Abstract:

Art. 11/5 of the Insurance Activities Act no. 5684 provides that insurance contracts may not include foreign words and that the equivalents determined by the Turkish Language Association should be used. In Türkiye, Institute Clauses, written in English and indicating that they are subject to English law and practice, are often added to marine insurance contracts. This raises the issue of whether this practice conflicts with Art. 11/5 of the Act. In this context, it is first necessary to ascertain under what circumstances Art. 11/5 can be applied, given the English law clause. Subsequently, for the provision to apply to the Institute Clauses, it must be confirmed that these Clauses have become part of the contract terms and are not invalid. If it is determined that the provision does apply, then the consequences of the violation should be established. As the Act does not explicitly provide a sanction for this violation, the sanction that should be regulated under the Act must be identified. This study examines all these controversial issues and provides insights into the conditions and consequences of applying Art. 11/5 to the Institute Clauses.

Keywords:

Marine Insurance, Foreign Words, Overriding Mandatory Rules, Incorporation Control, Administrative Sanctions.

Kentsel Dönüşüm Kapsamında Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Yüklenicinin İş Kararlaştırılan Zamanda Bitiremeyeceği Gerekçesiyle Teslim Tarihinden Önce Sona Erdirilmesi^(*)

Termination of the Construction Contract in Return for Land Share within the Scope of Urban Transformation Before the Delivery Date on the Grounds that the Contractor is Unable to Complete the Work within Due Date

Doç. Dr. Barış DEMİRSATAN^(**)

Öz:

6306 sayılı Kanun m. 6/14 hükmüyle, kentsel dönüşüme tâbi bir taşınmazı konu alan arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinde malik sıfatını haiz iş sahibine, idareye başvuru yoluyla kullanılan bir sözleşmeyi sona erdirmeye hakkı tanınmıştır. Böylece, iş sahibi teslim vadesini beklemeden işin vadeye yetişmeyeceğini gösteren veya bunun varsayıldığı hallerde sözleşmeyi borçlu temerrüdünün gerçekleşmesini beklemeden sona erdirebilmektedir. Bu itibarla söz konusu düzenleme TBK m. 473/1 hükmüne nazaran özel hüküm özelliğini taşımakta ve bu hükmeye başvurulmasını kentsel dönüşüme tâbi taşınmazları konu alan arsa payı karşılığı inşaat sözleşmelerinde engel olmaktadır. Kanun'un m. 6/14 hükmüyle tanınan bu hak ile kentsel dönüşüm sürecinin hızlı bir şekilde tamamlanmasını sağlamak hedeflenmiş, sözleşmenin akıbetine ilişkin yargısal çekişmelerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Sözleşmenin sona ermesi sonucu ortaya çıkacak sonuçlar da genel hükümlere göre tespit edilir. İş sahibi idareye yaptığı başvuru ile hakkını kullanır. Başvuru üzerine idare koşullarının varlığını takdir eder ve olumlu sonuca varırsa yükleniciye her halükarda otuz günlük süre vererek, önelin sonuç vermediği durumda sözleşmenin sona ereceğini bildirir. Bu noktadan sonra sözleşmenin akıbeti önelin sonuç verip vermemesine göre belli olur. Yüklenici teslim vadesine yetişecek surette yapım faaliyetine başlarsa, sözleşme ayakta kalır aksi takdirde, başka herhangi bir idarî veya yargısal karara lüzum bulmadan sona erer.

Anahtar Kelimeler:

Kentsel Dönüşüm, Fesih, Sözleşmeden Dönme, Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi, Vadeden Önce Sona Erdirme.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 17.09.2024 / Kabul Tarihi: 10.12.2024.

^(**) T.C. İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: baris.demirsatan@istanbul.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-0228-5236>.

Abstract:

Article 6/14 of the Law No. 6306 grants the right to terminate a construction contract in return for land shares, which is subject to urban transformation, to the owner who has the title of owner, through an application to the administration. Thus, the owner may terminate the contract without waiting for the due date of delivery, in cases where it is shown or assumed that the work will not meet the due date. With this right granted under Art. 6/14 of the Law, it is aimed to ensure the rapid completion of the urban transformation process and to prevent judicial disputes regarding the fate of the contract. The owner exercises his right with an application to the administration. Upon the application, if the administration appreciates the existence of the conditions and reaches a favourable conclusion, it gives the contractor a period of thirty days in any case and notifies the contractor that the contract will be terminated in case the preliminary period does not yield results. If the contractor starts construction activities in time to meet the delivery deadline, the contract shall remain in force; otherwise, it shall terminate without the need for any further administrative or judicial decision.

Keywords:

Urban Transformation, Termination, Withdrawal from Contract, Construction Contract in Return for Land Share, Termination Before Due Date.

Sened-i Bahrî ve Modern Gemi Sicilinin Osmanlı'daki Tarihsel Kökenleri^(*)

Sened-i Bahrî and the Historical Origins of the Modern Ship Registry in the Ottoman Empire

Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ERBAŞ AÇIKEL^(**)

Öz:

Sened-i bahrî, Osmanlı deniz ticaretinde ilk kez 19. yüzyılda ortaya çıkmış önemli bir denizcilik belgesidir. Azınlık isyanlarının sürdüğü ve düşman gemilerinin Marmara Denizi ile İstanbul Boğazı kıyılarına kadar ulaşarak can ve mal kayıplarına yol açtığı bir dönemde, Osmanlı gemilerini belirlemek için ilk kez gemi sayımı yapılmış ve bu gemilere sened-i bahrî düzenlenmiştir. Osmanlı bayrağı taşıma hakkını belgeleyen bu senet, öncelikle güvenlik kaygıları ile ortaya çıkmış ve zamanla özel hukuk alanında da önemli bir rol üstlenmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun deniz ticareti hukukundaki düzenlemeleri, deniz taşımacılığını yeknesak kurallara bağlama ihtiyacından doğmuştur. Tanzimat döneminde Batı hukuk sistemlerinden etkilenilerek modernleşme sürecine girilmiş ve deniz ticaretine ilişkin olarak Kanunnâme-i Ticareti Bahriye kabul edilmiştir. Bu çalışma, Osmanlı deniz ticareti ve hukukuna ilişkin genel bir çerçeve sunmakta, ardından sened-i bahrînin dönemin ekonomik ve siyasi koşullarında ortaya çıkış sebepleri, içeriği ve Osmanlı denizcilik faaliyetlerindeki işlevine odaklanmaktadır. Bu kapsamda, 1864 tarihli Kanunnâme-i Ticareti Bahriye'nin ve 1929 tarihli Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri incelenerek, sened-i bahrînin modern gemi siciline geçişte bir öncü rolü oynayıp oynamadığı tartışılmış, sened-i bahrînin Osmanlı denizciliğine sağladığı katkılar ve günümüz deniz ticareti hukukuna yansımaları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Gemi Sicili, Sened-i Bahrî, Osmanlı Deniz Ticareti Hukuku, Bayrak Çekme Hakkı, Kanunname-i Ticareti Bahriye.

Abstract:

The sened-i bahrî emerged as an important maritime document in Ottoman maritime trade in the 19th century. During a period when minority uprisings continued, and enemy ships reached the coasts of the Sea of Marmara and the Bosphorus, causing loss of life and property, it was decided to conduct a census of ships and issue the sened-i bahrî to identify which ships belonged to the Ottoman Empire. This document, which certified the right to fly the Ottoman flag, was initially introduced due to security concerns, eventually gained significant importance in private law. This study provides a general framework for Ottoman maritime trade and law, focusing on the reasons for the emergence, content, and function of the sened-i bahrî in light of the economic and political conditions of the time. In this

(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 14.01.2025.

Bu makale 9 Aralık 2024 tarihinde Cumhuriyetin 100. Yılı Hukuk Devriminin İlk Yüzyılı ve Geleceği Sempozyumu'nda sunulan tebliğ metninin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş halidir.

(**) Kadir Has Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: aslihan.acikel@khas.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-9770-8472>.

context, the relevant provisions of the 1864 Kanunnâme-i Ticareti Bahriye and the 1929 Commercial Code are examined to determine whether the sened-i bahrî served as a precursor to modern ship registry. The study further investigates the contributions of the sened-i bahrî to Ottoman maritime activities and its reflections on contemporary maritime law.

Keywords:

Ship Registry, Sened-i Bahrî, Ottoman Maritime Law, Right to Carry Flag, Kanunname-i Ticareti Bahriye.

Rekabet Hukuku ve Politikasında Geçici Tedbirler^(*)

Interim Measures in Competition Law and Policy

Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer EROĞLU^(**)

Öz:

Rekabet hukukunda rekabet ihlallerine karşı uygulanacak yaptırımların etkinliğinin artırılması ve piyasalarda etkin rekabet ortamının oluşturulması için sürekli olarak yeni araçlar geliştirilmektedir. Son yıllarda rekabet otoritelerine verilen geçici tedbirler uygulama yetkisi rekabet ihlallerinden kaynaklı zararların önlenmesinde kayda değer bir araç olarak önem kazanmıştır. Rekabet otoriteleri inceleme ve soruşturma aşamasında geçici tedbir kararları alarak özellikle hakim durumdaki teşebbüslerin yeni gelişen piyasalarda veyahut teşebbüslerin kriz ve değişim zamanlarında piyasada kalıcı etki bırakacak davranışlarının önlenmesi için nihai karar verilmeye kadar geçecek sürede oluşması muhtemel kalıcı zararların önüne geçmeyi hedeflemektedir. Bu önemli faydalarına rağmen geçici tedbir kararları bilgi ve belgeler tam olarak toplanmadan ve dar bir zaman aralığında verildiği için gerek esasa ilişkin gerekse usule ilişkin önemli tartışmalar barındırmaktadır. Bu makalede geçici tedbirlere ilişkin mevzuat ve uygulama analizleri yapılmış ve geçici tedbir kurumu hem karşılaştırmalı hukuk hem de Türk hukuku temel alınarak detaylı şekilde incelenmiştir. Çalışmada Türk rekabet hukuku uygulamasında tartışmalar incelenmiş ve en iyi uygulama için görüş ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Rekabet Politikası, Rekabet İhlali, Geçici Tedbirler, Soruşturma Usulü, Yaptırım.

Abstract:

In competition law, new tools are constantly being developed to increase the effectiveness of sanctions against competition violations and create a dynamic market environment for business. Especially in recent years, the power given to competition authorities to impose interim measures has gained importance as a significant tool in preventing damages resulting from competition violations. By taking temporary precautionary measures during the examination and investigation phase, competition authorities aim to prevent permanent damages that may occur until the final decision is made, especially in order to prevent the behavior of dominant undertakings in newly developing markets or of undertakings that will have a permanent impact on the market in times of crisis and market transformation. In addition to these important benefits, interim measures decisions involve important debates regarding substantive and procedural issues, as they are issued before the documents are fully collected within a narrow period. In this article, legislation and practice regarding interim measures have been analyzed, and the interim measures have been examined in detail on the basis of both comparative law and Turkish law. The study examined discussions regarding the topic, and opinions and suggestions were presented for the best practice Turkish competition law practice.

Keywords:

Competition Policy, Competition Violation, Interim Measures, Investigation Procedure, Sanctions.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 16.07.2024 / Kabul Tarihi: 01.10.2024.

^(**) Boğaziçi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: muzaffer.eroglu@bogazici.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0079-1781>.

'Geçerli Olmayan Sigorta' (TTK m. 1404) Kavramına Öz Bir Bakış^(*)

A Compact Overview of the Concept of "Invalid Insurance" (TCC art. 1404)

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Özgün KARAAHMETOĞLU^(**)

Öz:

Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin/rizikonun, meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir. Bu sözleşme hukuki niteliği itibarıyla bir borçlar hukuku sözleşmesidir. Bu da, sözleşmenin geçerlilik denetiminde TBK m. 27 hükmünün uygulanmasını gerektirir. Bu gerçeklik karşısında TTK m. 1404 hükmünün hukuki bağlamda sorgulanması icap eder. Böylelikle sigorta sözleşmesindeki konunun riziko-menfaat kavram ikilisi çerçevesinde alelade borçlar hukuku sözleşmeleri karşısındaki konumu tespit edilerek söz konusu hükmün hukuki boyutlarıyla öz bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu inceleme yapılırken geçerli olmayan sigortanın riziko kavramını esas aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda riziko kavramının sigorta sözleşmesinin konusu, sigorta menfaati ve sigorta zararı ile kesiştiği noktaların da göz önünde tutulması gerekmektedir. TTK m. 1404 hükmünün odak noktası niteliğindeki riziko kavramına dayanak noktası bulmak amacıyla yeni tarihli Alman içtihadı da yol gösterici olmuştur.

Anahtar Kelimeler:

Sigorta Sözleşmesi, Menfaat, Riziko, TBK m. 27, TTK m. 1404.

Abstract:

An insurance contract is a contract in which the insurer undertakes to indemnify tendering money, on condition that a premium, with happening of the hazard/risk that harms a pecuniary interest of the person, either paying money or taking other performances due to the life span of one or more persons or due to some events that occur in their lives. This contract is a law of obligations contract in terms of its legal nature. This, in the validity control of the contract, requires the application of TOC art. 27. In relation to this reality, it is necessary to examine the TCC art. 1404 in a legal context. Thus, it is aimed to examine the aferosaid provision in its legal dimensions. With the help of determining the position of the subject in the insurance contract against ordinary obligations law contracts in a concise manner within the framework of risk-benefit concept. During this examination, it was concluded that the invalid insurance is based on the concept of risk. In order to find a basis for the concept of risk, which is the reference point of art. 1404 TCC, the recent German jurisprudence has also been guiding.

Keywords:

Insurance Contract, Interest, Risk, TOC art. 27, TCC art. 1404.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 12.03.2024 / Kabul Tarihi: 08.11.2024.

^(**) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Eskişehir - Türkiye,

E-posta: o.z.g.u.n@hotmail.com,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-9660-4575>.

Looking for Roman Law in Common Law: An Exploration of Common Law's Respond to Roman Law in the Law of Non-Contractual/Imperfect Obligations^(*)

Anglo-Sakson Hukukunda Roma Hukukunu Aramak: Anglo-Sakson Hukukunun Sözleşme Dışı/Eksik Borç İlişkileri Bağlamında Roma Hukukuna Cevabı

Dr. Öğr. Üyesi B. Yiğit SAYIN^(**)

Abstract:

The influence of Roman law on common law has been a topic of legal debate and scholarly inquiry for centuries. This study aims to explore the influence of Roman law on the development of obligations in English common law through two case studies: *negotiorum gestio* (benevolent intervention) and *obligatio naturalis* (natural obligation). These uniquely Roman institutions based on peculiar social dynamics came to cover a wide range of cases and while they survived into modern law, a 'moral/societal' bent was tailored for them since Middle Ages which gave way to their embrace by non-civilian or mixed jurisdictions. Thus, we believe that the fate of both *negotiorum gestio* and *obligatio naturalis* in common law shall shed light on the relation between Roman law and common law. Beginning with an analysis of the primary theories on Roman law's impact on common law we then hope to demonstrate the degree and nature of the Roman law influence by examining how our case study concepts were interpreted and applied in common law. A consideration of our findings will also help to provide answers to the question: to what extent, if any, did Roman legal principles influence the development of common law?

Keywords:

Roman Law, Common Law, Negotiorum Gestio, Natural Obligation, Consideration.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 15.10.2024 / Kabul Tarihi: 13.01.2025.

^(**) Koç University, Law School, Roman Law Department, İstanbul - Türkiye,

E-posta: ysayin@ku.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-9171-3791>.

Öz:

Roma hukukunun Anglo-sakson hukuku ile arasındaki etkileşimin derecesi yüzyıllardır hukuki tartışmaların ve bilimsel araştırmaların konusu olagelmıştır. Bu çalışma, Roma borçlar hukukunun Anglo-Sakson hukukunun gelişimi üzerindeki etkisini iki örnek vaka incelemesi yoluyla araştırmayı amaçlamaktadır: *negotiorum gestio* (vekaletsiz iş görme) ve *obligatio naturalis* (tabii borç). Roma'nın kendisine özgü sosyal dinamiklerine bağlı olarak ortaya çıkmış olan bu iki hukuki müessese zamanla geniş bir yelpazedeki vakaları kapsamaya başladılar ve modern hukuka kadar varlıklarını korurken, Orta Çağ'dan başlayarak kendileri için özel olarak tasarlanmış bir 'ahlaki/sosyal' amaç ile de kuşatılmış oldular. Her iki kurumun Anglo-sakson hukukundaki kaderinin, Roma hukuku ile Anglo-sakson hukuku arasındaki ilişkinin niteliğine ışık tutacağına inanıyoruz. Bu bağlamda öncelikle Roma hukukunun Anglo-sakson hukuku etkisine ilişkin temel teorilerin analizinden başlayarak, Roma hukuk ilkelerinin kabulü ve dönüşümü incelenerek vakalarımızı oluşturan müessese ve kavramların Anglo-sakson hukukunda nasıl yorumlandığını ve uygulandığı üzerinden Roma hukuku etkisinin derecesini ve doğasını göstermeyi umuyoruz. Bulgularımızın değerlendirilmesi, sistemler arasındaki etkileşimi anlamamıza ve "Roma hukukun ilkeleri Anglo-Sakson hukukun gelişimini ne ölçüde etkiledi?" sorusuna yanıt vermemize yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Roma Hukuku, Anglo-Sakson Hukuku, Tabii Borç, Vekaletsiz İş Görme, İvaz.

5718 Sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un 32. Maddesi Kapsamında Sözleşmeden Doğan İlişkinin Varlığı ve Maddi Geçerliliğine Uygulanacak Hukuk^(*)

The Law Applicable to the Existence and Material Validity of the Contractual Relationship within the Article 32 of Turkish Code on Private International and Procedural Law

Dr. Öğr. Üyesi Begüm SÜZEN^(**)

Öz:

Sözleşmeden doğan ilişkin varlığı ve maddi geçerliliğinin sözleşmenin esasına uygulanacak hukuka dahil olması esastır. Bu çerçevede, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK) m. 32/1'de, sözleşmeden doğan ilişkinin veya bir hükmünün varlığı ve maddi geçerliliğinin, sözleşmenin geçerli olması hâlinde hangi hukuk uygulanacaksa o hukuka tâbi olacağı öngörülmüştür. Bununla birlikte, sözleşmenin varlığının tartışmalı olduğu hallerde, irade beyanlarının varlığına, varsayımsal sözleşme statüsünün uygulanması, tarafların davranışlarının öngöremeyecekleri bir hukuka tabi kılınması suretiyle taraf menfaatlerine, dolayısıyla milletlerarası özel hukuk hakkaniyetine aykırı olabilecektir. MÖHUK m.32/2'de ise, taraflardan birinin davranışına hüküm tanımanın uygulanacak hukuka tabi kılınmasının hakkaniyete uygun olmayacağına halin şartlarından anlaşılması durumunda, irade beyanının varlığına, rızası olmadığını iddia eden tarafın mutad meskeninin bulunduğu ülke hukukunun uygulanacağı düzenlenmiştir. Kanun çerçevesinde hangi hallerde hakkaniyete aykırılıktan bahsedileceği belirsizdir. Bu makalede, sözleşmenin kuruluşu ve maddi geçerliliğine uygulanacak hukuk, hukuk seçiminin varlığı ya da yokluğu ihtimallerine göre ayrı ayrı ele alınacak; irade beyanının varlığına hangi hallerde rızası olmadığını ileri süren tarafın mutad meskeni hukukunun uygulanacağı ortaya konularak, MÖHUK m. 32 hükmüne ilişkin bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler:

Sözleşmenin Kurulması, Sözleşmesel Borç İlişkilerine Uygulanacak Hukuk, Hukuk Seçimi, İyiniyet, Mutad Mesken.

(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 26.09.2024 / Kabul Tarihi: 28.11.2024.

(**) Bahçeşehir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: begum.sermet@bau.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0001-6613-9353>.

Abstract:

It is essential that the law applicable to the substance of the contract governs the existence and material validity of the contractual relationship. Within this framework, Article 32/1 of Turkish Code on Private International and Procedural Law stipulates that the existence and material validity of the contract or a provision thereof shall be governed by *lex contractus*. Article 32/2 of the Code stipulates that the law of the country of habitual residence of the party claiming lack of consent shall apply to the existence of the declaration of will, if it is understood from the circumstances of the case that it would not be equitable to subject the conduct of one of the parties to *lex contractus*. Under this provision, it is unclear in which cases it will be considered inequitable. In this article, the law applicable to the formation and material validity of the contract will be examined separately according to the possibility of the existence or absence of a choice of law, and an evaluation will be made regarding the Article 32.

Keywords:

Formation of Contract, Law Applicable to the Contractual Obligations, Choice of Law, Good Faith, Habitual Residence.

Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Kooptasyon Kararının Hükümsüzlüğü^(*)

Invalidity of Board Resolutions Regarding the Election of Board Members in Case of a Vacancy

Dr. Öğr. Üyesi Emek TORAMAN ÇOLGAR^(**)

Arş. Gör. Dr. Abdurrahman KAYIKLIK^(***)

Öz:

Bu çalışmada, anonim şirket yönetim kurulu üyeliğinin boşalması hâlinde boşluğun Türk Ticaret Kanunu'nun 363. maddesi uyarınca yönetim kurulunca doldurulması incelenmektedir. Kooptasyon olarak anılan bu kurum, yönetim organındaki üye eksikliğinin genel kurulun toplanarak karar alması gerekmeksizin giderilmesine olanak tanımaktadır. Çalışmanın merkezinde kooptasyon kurumunun daha az ele alınan bir yönü olan yönetim kurulunun üye seçim kararının hükümsüzlüğü yer almaktadır. Bu bağlamda kooptasyon kararının geçersizliğine sebep olabilecek çeşitli hâller incelenmiş ve bunlar sebep olabilecekleri geçersizlik türüne göre yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik bakımından tasnif edilmiştir. Yokluk yaptırımı, kooptasyon kararı için gerekli nisap açısından değerlendirilmiştir. Kooptasyon kararının butlanı ise özellikle kooptasyon yetkisinin üyelikte boşalma olmaması veya üyelikteki boşalmaya rağmen bir esas sözleşme hükmü, genel kurul kararı ya da mevzuat hükmü gereği hiç doğmadığı veya bu yetkinin Türk Ticaret Kanunu çerçevesindeki sınırlarının aşıldığı hâller bakımından inceleme konusu yapılmıştır. Çalışmada ayrıca, yönetim kurul kararları açısından genel bir uygulaması bulunmayan iptal edilebilirlik müeyyidesinin, genel kurula ait bir yetkinin yönetim kurulunca kullanılmasını gerektiren kooptasyon kurumu açısından uygulanıp uygulanamayacağı tahlil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Üyeliğin Boşalması, Hükümsüzlük, İmtiyaz.

^(*) Makale hakem incelemesinden geçirilmiştir.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 12.11.2024 / Kabul Tarihi: 27.12.2024.

^(**) Koç Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: ecolgar@ku.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0002-7210-0647>.

^(***) Koç Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul - Türkiye,

E-posta: akayiklik@ku.edu.tr,

Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-0067-0461>.

Abstract:

This study examines the filling of vacancies in the board of directors of a joint stock company by the board of directors pursuant to Article 363 of the Turkish Commercial Code. This institution, referred to as cooptation, allows the board of directors to fill vacancies in the board of directors without the need for the general assembly to adopt a resolution. At the center of the study is the invalidity of the board of directors' resolution to elect members, a less discussed aspect of cooptation. In this context, various circumstances that may cause the invalidity of the cooptation decision are classified according to the type of invalidity they may cause in terms of non-existence, nullity and annullability. The sanction of non-existence is analyzed with respect to the required quorum. The nullity of the cooptation resolution is examined in terms of the cases where the authorization to fill the vacancy does not arise or where the limits of the authorization are exceeded. The study also analyzes whether the annullability sanction, which does not generally apply to board resolutions, can be applied to the board resolution regarding cooptation.

Keywords:

Joint Stock Companies, Board of Directors, Board Vacancy, Invalidity, Privilege.